

SLOVENSKI NAROD

znaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inerati do 80 peti vrst a Din 2, do 100 vrst a Din 2.50, od 100 do 300 vrst a Din 3, večji inserati peti vrsta Din 4.-. Popust po dogovoru, inserati davek posebej. — »Slovenski Narod« režijsko mesečno v Jugoslaviji Din 12.-, za tuzemstvo Din 25.-. Fotokopije se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knaflijeva ulica št. 5.
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26

Podružnice: MARIBOR: Strossmayerjeva 2b — NOVO MESTO, Ljubljanska 6. telefon št. 26. — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 68; podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190. — JESENICE: »Ob kolodvoru 101. Poštna hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Izza španskih kulis:

Kako je podprla Italija

španske nacionaliste

Balearski otoki pod italijanskim nadzorstvom — Velike dobave orožja španskim fašistom

Curth, 27. oktobra. o švicarski italijanski listi, kakor tudi nekateri glasila Italijanov v Franciji objavljajo nove podatke o ital. pomoči španskim nacionalistom in o zasedbi nekaterih Balearskih otokov. Znano je, pravi optimisti, da sta Primo de Rivera in Mussolini že 1. 1926 sklenila sporazum o skupni italijansko-španski akciji, ki naj bi preprečila zvezo med Francijo in njenimi kolonijami v severni Afriki, če bi prišlo na Sredozemskem morju do kakih mednarodnih političnih zapletov. Čeprav je odtekel poteklo mnogo časa in se je položaj izpremenil, vendar italijanski generalni štab teh svojih namer in načrtov ni opustil. V zadnjem času se je pričel znova realizirati. Nedavno je bil na Balearih sam državni podtajnik v italijanskem letalskem ministrstvu in šef italijanskih vojaških letalskih sil general Valle, ki je tedaj dal generalu Francu na razpolago prvo večjo skupino italijanskih vojaških letal. Večina teh letal se je ponesrečila med potjo v Alžir in Maroko. Italijanski oficirji in vojak, ki so prispeli s temi letali na Baleare, so se javili na razpolago poveljstvu nacionalistične vojske, čeprav jih je italijanska vojska uprva še nadalje smatrala za italijanske vojaške.

Od onega dne so se transporti letal, vojaštva, orožja, streliva in drugega vojnega materiala iz Italije na Baleare in v Španijo neprestano nadaljevali. Dne 28.

avgusta je poleg drugih pripeljal italijanski parnik, ki ga je spremljal italijanski rušilec, v Palmo na Mallorci 160 ton vojnega materiala. Pred mestom samim sta se usidrali dve italijanski križarki. Nadalje je prišlo samo v Palmo od 27. avgusta do 20. oktobra 8 velikih trimotornih napadalnih letal in okrog 20 lovskih aparatov. V pričetku septembra je italijanski parnik »Ne-reida« izkrcal na Balearih 260 ton vojnega materiala, 6 napadalnih letal in 6 hidroplanov, velike količine streliva in bencina ter ponovno večje število letalcev in letalskih mehanikov, ki so si takoj oblekli španske uniforme. Enega izmed njih, nekega Corossija, je general Franco celo odlikoval vprico grofa Rossija, ki je sedaj vodja italijanskih fašistov na Balearih in je obenem aktivni italijanski oficir in poveljnik večjega oddelka italijanske vojske. Grof Rossi je s svojim oddelkom zavzel otok Ibiza in na njem izobesil italijansko trobojnico.

Portugalske obtožbe

London, 27. oktobra. o Portugalska vlada je poslala kakor znano, predsedniku nevtalnostnega odbora lordu Plymouthu noto, v kateri slično kakor italijanska in nemška vlada zavrača vse ruske obtožbe glede dobavljanja vojnega materiala španskim upornikom. Poleg tega navaja celo

vrsto primerov, ki naj pričajo, da Rusija stalno zalaga madridsko in katalonsko vlado z vojnimi materialom. Nota pravi nadalje, da se tudi ruski poslanik v Madridu Rosenberg vmešava v španske notranje zadeve, da se celo udeležuje sej vlade in ji daje pobude za njeno nadaljnjo akcijo.

Ker te navedbe ne pomenijo formalne obtožbe, se zdi, da ne bo treba uvesti preiskave o njih po odboru za nevmešavanje v španske zadeve.

V diplomatskih krogih izjavljajo, da vidijo v tej noti nekakšno izjavo portugalske vlade, da pojasni svoje stališče.

Marksistična akcija za madridsko vlado

Pariz, 27. oktobra. g. Predsedstvo amsterdamske mednarodne zveze strokovnih organizacij je imelo zadnje dni v Parizu več sej ter je med drugim razpravljalo tudi o položaju na španskem in vprašanju mednarodne solidarnosti akcije v korist španske vlade. Razpravljali so tudi o vprašanju nevmešavanja, vendar pa ni prišlo do nobenih sklepov. Na dnevnem redu današnje seje je bil predlog komunističnih poslancev Cachina in Thoreza, ki zahteva zasedanje vseh mednarodnih delavskih organizacij brez razlike, ki bi proučile španski problem.

Španija bo ostala neokrnjena

Italija in Nemčija za status quo tudi v zahodnem delu Sredozemskega morja

London, 27. oktobra. AA. Londonški diplomatski krogi izjavljajo, da je bil v Berlinu med Italijo in Nemčijo podpisan sporazum o statusu quo v zahodnem delu Sredozemskega morja. Španija bo ohranila svojo suverenost v polni meri tudi nad Balearskimi otoki.

Komunistična vlada v Aragoniji

Pariz, 27. oktobra. AA. »Journal« poroča, da je bila v Aragoniji sestavljena komunistična vlada pod vodstvom barcelonskega anarhista Joachima Astasa. Sedež nove vlade je v Bujaralosu pri Saragossi. Ta vlada je prav za prav sestavljena proti katalonskemu generalidatu.

Obupen položaj v Madridu

Sevilla, 27. oktobra. AA. General Quiroga de Llano se je vrnil iz Salamance in je imel po radiu govor, v katerem je rekel, da je njegov optimizem vsak dan večji. Zaradi demoralizacije vladnih čet v Madridu ne delijo več redno živili in so spori med prebivalstvom in vlado na dnevnem redu.

Pred predajo Madrida

Pariz, 27. okt. d. Vest, da se je španski mornarški minister Prieto vrnil z letalom iz Barcelone v Madrid, tolnači agencija Radio v tem smislu, da namerava španska vlada predati glavno mesto nacionalistom brez boja. Prieto je v nasprotju z min. predsednikom Caballero obrazložil predsedniku republikanske Azani, da je položaj Madrida tako obupen, da bi bila vsaka nadaljnja obramba brez smisla. Zato ni izključeno, da je Prieto pregovoril Azano za predajo Madrida.

Belgijski socialisti o zunanjih politiki

Vprašanje o popolni belgijski nevtralnosti ne obstoja

Bruselj, 27. oktobra. o. Na kongresu belgijske socialistične stranke je bila sprejeta naslednja resolucija o belgijski zunanji politiki:

1. Nikoli ni obstojalo in tudi sedaj ne obstoja vprašanje, da bi se Belgija vrnila k popolni nevtralnosti.
2. Njena politika ne izključuje vseh vojaških zvez v okviru Društva narodov, tudi se ne odklanja politika brezpogojne popolne neodvisnosti ter političnih, gospodar-

skih in vojaških restrikcij.

3. Za Belgijo ni vprašanja, ali naj zapusti Društvo narodov, ker je njeno sodelovanje v Zvezi v skladu z njeno zvestobo načelu skupne varnosti vzajemne pomoči. Zanj ostajajo še nadalje v veljavi vsi dosedanj angažmani in posebno lokarna pogodba, londonski sporazum, sporazum generalnih štabov Anglije, Francije in Belgije ter vse posledice, ki izvirajo iz teh pogodb.

Obisk kralja Karola v Pragi

Buarešta, 27. oktobra. AA. Kralj Karol je sredi odpotoval v Prago v spremstvu prestolonaslednika Mihajla in zunanje ministra Antonescu, da vrne obisk predsedniku češkoslovaške republike dr. Benešu. Na postaji v Sinaji so se poslovili od njega predsednik Tatarescu in član vlade. Z njim je odpotoval v Prago tudi češkoslovaški poslanik Šeba.

Trocki toži

Oslo, 27. oktobra. AA. Trockij je vložil tožbo proti dvema norveškima dnevnika, od katerih je eden komunističen, drugi pa fašističen. V tožbi Trockij protestira proti izjavam in vestem, ki sta jih ta dva lista objavila o procesu proti Zinovjevu in to varšem, ter zahteva, naj sodišče te trditve proglasi za lažnjive.

Nemško sporočilo Grazianiju

Addis Abeba, 27. oktobra. w. Bivši nemški opravnik poslov v Adis Abebi, Strohm, je večeraj posetil italijanskega podkralja Grazianija, da mu v imenu svoje vlade oficijelno potrdi nemško priznanje italijanskega cesarstva v Abesiniji.

Huda železniška nesreča v Rumuniji

Bukarešta, 27. oktobra. w. Pri Focsani sta večeraj trčila dva vlaka. Dva vagona osebnega vlaka sta bila popolnoma uničena. Šest oseb je bilo ubitih, več pa ranjenih.

Hud vihar na Atlantiku

London, 27. oktobra. AA. Nad Atlantikom besni silen vihar. Zaradi neviht prihajajo vsi parniki z velikimi zamudami. Na parnikih je mnogo potnikov ranjenih in so morali zaradi poškodb in ran mnoge operirati že na parnikih. Ameriški parnik »American Chipperse« je izgubil krmilo. Tudi v pristaniških mestih je silno viharno.

Zagrebaški župan odstavljen

Beograd, 27. oktobra. p. Današnje »Službene novine« objavljajo ukaz, s katerim je razrešen svojih dolžnosti zagrebaški župan Rudolf Erber.

3orzna poročila.

INOZEMSKÉ BORZE

Curth, 27. oktobra. Beograd 10. Pariz 10.23, London 21.27, New York 435.125, Milan 22.925, Amsterdam 234.70, Berlin 174.75, Bruselj 73.275, Dunaj 75.20, Praga 15.40, Varšava 81.85, Bukarešta 3.25.

Ob največjem prazniku bratske republike

Ljubljana, 27. oktobra

Bratje Čehoslovaki bodo jutri svečano proslavili svoj največji narodni in državni praznik 28. oktobra. Devetnajst je od leta 1918. Devetnajst let žive bratje Čehoslovaki v svobodni in samostojni državi. 28. oktober jim je najsvetejši mejnik, ki veže njih preteklost s sedanjostjo in bodočnostjo. 28. oktobra se vsako leto ves češkoslovaški narod spominja svoje borbe na življenje in smrt za osvojenost, počasti pritožbo kri najboljših sinov, ki so se žrtvovali za lepšo bodočnost svoje domovine, se zave, da veliko žrtve v borbi proti zakletim sovražnikom pred 1. 1918. niso bile zaman, prišče na svojo najdragocenejšo narodno in državno svetlobo. Na postaji v Sinaji so se poslovili od njega predsednik Tatarescu in član vlade. Z njim je odpotoval v Prago tudi češkoslovaški poslanik Šeba.

Jugoslovanski narod, ki se je ramo obram boril z brati Čehoslovaki za svoje osvobodjenje, se raduje z brati Čehoslovaki ob tem prazniku. Duh junaštva in žrtvovanja je premagal zaklete sovražnike obeh narodov. Na severu je vzkliklo novo življenje, ki je hrepelo po svobodi, na jugu je stremel tlačeni slovaški narod po edinstvu in svobodi. Čehoslovaki so stiskali pesti pod suženjskim jarmom in veliki del Jugoslovancev je ječal pod oblastjo sovražnih tujcev. Usoda obeh narodov je bila enaka: obema je bila namenjena v teku razvoja borba za osvoboditev. Oba sta si jo priborila s težkimi žrtvami! Nikjer ni bilo zaplano, da sta morala zmagati. Lahko bi se zgodilo, da bi zmagal sovražnik in bi po

svobodi hrepeneče tlačence iztrebili s ognjem in mečem. Upanje v zmago je vilo pogum vsem borcev za svobodo češkoslovaškega naroda, brez upanja na zmago. Upanje samo pa še ni nikoli zmagalo. V velikih bitkah narodov za svobodo je zmagalo junaštvo in žrtvovanje, junaštvo do ekrajnosti brez kompromisa. Junači, ki so bili pripravljeni žrtvovati življenje in vse kar ima je bilo dragocenega in svetega, taki junači so priborili narodom svobodo. Taki junači so zrušili gnilo zajednico tujcev, ki je živela samo še na račun zatiranec, ki je bila kri zasnuženih narodov. Po svetovnem klanju, po potresu, ki je zrušil trile stavbe, kateri je zasul državne tvorbe, ki niso imele več pravice do življenja, je izpod razvalin prišel nov studenček življenja, volje in ustvarjanja.

Za mejami so se borili proti zakletemu sovražniku Sokoli Masaryk, Beneš, Stefa-nik, Svec, Sirovy, v mejah so se borili sokoli Šajner, Vaniček, Stepanek. Pod vodstvom Sokolov so dali svoje življenje za domovino tisoči znanih in neznanih junačkov — legionarjev!

»Orožje v vsaki roki!« je rekel veliki Tyrš. Z orožjem v roki in z velikimi sokolskimi ideali, z zvestobo in ljubeznijo v srcu si je bratski češkoslovaški narod priboril svobodo. Tak je še vedno budno na straži za svoje svetlino in tak naj nam bo še vedno vzor in vzgled, kakor nam je bil v letih strahote in groze.

Iz demače politike

Kandidatna lista s 1.200 podpisov

»Jugoslovenska Pošta« poroča: »V petek 23. t. m. je vložil na sodišču kandidatsko listo za občinske volitve nosilec liste JNS za Pale pri Sarajevu Stjepan Lucić. Zanimivo je, da je listo podpisalo nič manj kakor 1200 občanarjev-volilcev.«

Po končanini občinskih volitvah

Občinske volitve so končane. Z naprednega in nacionalnega stališča smo z njihovim izidom lahko zadovoljni. Kljub najtežjim razmeram se je napredni in nacionalni življenjski faktor močno uveljavil. Izid bi bil lahko še ugodnejši, če bi se v nekaterih občinah ne pojavili mačenkoštni osebni spori, ki so močno škodovali napredni stvari. Če iz kakih volitev, lahko iz teh naprednjaki črpajo nauk, da je samo v njihovi trdni slogi moč. Spriti in razbiti ne pomenijo ničesar, sloini in povezani med seboj v trdno fašar go pa predstavljajo napredni elementi množice, ki ga bo moral v bodoče vsakdo upoštevati. Svoje dni je bil napredni življenjski faktor, na katero se je lahko zrl s posmehom in ki se je tudi lahko preziralo, danes pa je ta življenjski faktor, ki ga more prezirati samo še — slepec ali pa tepec. Zato lahko zremo v bodočnost z vsem zaupanjem, v katerem so nas utrdili in okrepili naši junaški volilci. Hvala in priznanje jim za njihov zares moški nastop!

Reklama za JNS

Nedavno tega je nastal v naših dnevnih listih krik in vik radi združitve Kluba narodnih poslancev JNS in Jugoslovenskega

kluba narodnih poslancev. To so bile senzacije! Klub JNS se je ojačal na preko 60 članov, a vsi listi zaženejo hrup o oslavljenju in razpadanju JNS. Vobče, ti naši listi že drugo leto muko mučijo samo radi JNS, ki po zatirjanju prav istih listov sploh ne obstoja! Od februarja 1935. pa do današnjega dne, se ne zaključijo noben shod naših nasprotnikov, ne da bi govorili — prav vsi po vrsti — ne napadali JNS in vedno z istimi frazami: »JNS ni več! To so mrtvci, to so generali brez vojske, narod jih je pomandral i. t. d.« Javnosti jih poslušaj in se čudi: »Zaboga, kaj se bojiš mrtvecev? Zakaj napadate one, ki jih ni več? Ali je treba izgubljati besede za one, ki so izbrisane iz političnega življenja?« Kakšenkrat nastopijo pri teh preplašenih časopisih tudi lucida intervalla — svetli trenutki, takrat pa se ti čudni člankopisci bijejo po glavi in se sprašujejo: A zakaj mi neprestano delamo reklamo za JNS in populariziramo njeno delovanje?!

(»Jugoslovenske Novine« št. 3.)

Za mir in narodnostni sporazum

V Pragi izhaja nemško in češko pisana revija »Most«, ki si je dala nalogo delati za mir in narodnostni sporazum. V njeni zadnji številki je posebno zanimiva razprava »Čehi in Nemci«. V tej številki citamo tudi znameniti izrek Karla Čapka. Enega najodličnejših »dobrih čeških piscev«, Čapek pravi: »Zdi se, da nobena človeška strast ni tako nebrzdna kakor politični fanatizem. Bil bi še skrajni čas, da bi človeštvo začelo razmišljati, ali bi ne kazalo satirati politične strasti prav tako, kakor se mora sem-tam zatirati tudi strast pijančevanja in uživanja opijev.«

JUTRI PREMIERA! Viktorja Margueritte-a
SLOVITI ROMAN
Slavna francoska igralka
MARIE BELL v svoji edinstveni kreaciji Monike Lerbier

MLADINI NEPRIMERNO!

LA GARCONNE

Razstava češkoslovaške knjige

Proslava češkoslovaškega narodnega praznika — Veliko delo jugoslovanske češkoslovaške kulturne vzajemnosti

Ljubljana, 27. oktobra. Jutri bo proslavljala ljubljanska Jugoslovansko-češkoslovaška liga 28. oktober, češkoslovaški narodni in državni praznik na doslej neobičajen način, ob 20. v Trgovskem domu z otvoritvijo razstave češkoslovaške povojne knjige. Priprave za razstavo so v zadnjih dneh tako napredovale, da se že vidi jasna slika razporeditve knjig. Razstava bo obsegala preko 2000 čeških in slovaških knjig poleg ostalega razstavnega materiala. Imela bo naslednje oddelke: 1. Znanstveno politični, 2. Umetnostni in arhitekturni, 3. Izbrana povojna čel. leposlovja, 4. ženske literature, 5. otroške literature, 6. tehnični, 7. zgodovinski in zemljepisni, 8. medicinski, 9. Knjige Slovenskega ustava, 10. Filozofski in filološki, 11. Prirodopisni znanosti, 12. Statistike, 13. Pravni in sociološki, 14. Vzemnih češkoslovaških-slovaških prevodov, 15. zbirka bibliofilij, 16. Retrospektivni oddelki, 17. Čsl. drama, 18. Opera in glasba, 19. Stenski statistični diagrami in faksimili starih tiskov, 20. Propagande in časopisa.

Na razstavi bomo videli iskreno in pristrano prijateljstvo do Jugoslovanov, zlasti Slovenci tudi s strani širše češkoslovaške javnosti. Omenimo naj le, da je namenjenih preko tri četrtine razstavljenih knjig kot dar za naše knjižnice. Praska pravna fakulteta je darovala 98 lepo vezanih knjig za našo pravno fakulteto, za njo prav nič ne zaostajata prirodoslovna fakulteta (62 knjig), Slovaška Matica je darovala univerzitetni knjižnici 71 knjig. Državni statistični urad daruje skoraj kompletne svoje publikacije, 175 velikih knjig, ni nam mogoče tukaj naštetih vseh okroglo 50 darovalcev, omenimo naj le najvažnejše: I. čsl. državna založba, Čsl. tehnična matica, Slovenski državni (kompletne svoje publikacije 59 knjig) Masarykova akademija dela, Kemično čsl. društvo, Češka akademija znanosti in umetnosti (16). Král. č. spol. nauk (27), Spektroskopski zavod K. Univerze, Vse fakul-

tete čsl. univerz in tehnik, rektorat visoke veterinarske šole v Brnu in cela vrsta drugih.

Za nabavo leposlovnih knjig je določilo čsl. prosvetno ministrstvo 10.000 Kč. zunanje ministrstvo pa je prispevalo 6.500 Kč za stroške prevoza. Retijske stroške razstave nosi ljubljanska liga sama. Leposlovne knjige so darovale tudi vse važnejše čsl. založbe, zlasti Melantrich, Orbis, Vilimek, F. Borový, Aventinum, Mazáč, Cín. Društveni práce, Bursk & Kohout Voleský. Slovenska liga in številne druge.

Za to razstavo moramo biti hvaležni v prvi vrsti naši mladini, ki je v svojem akademskem odseku 8 ČJ lige dala pobudo za njo ter jo tehnično pripravila s pomočjo glavnega odbora lige ter dveh odborov, prvega pri Slovenskem društvu in Pragi, ki mu predseduje naš veliki rojak dr. M. Murko, ter drugega v Ljubljani, v katerem so poleg akademikov ravnatelj naših glavnih muzejev in knjižnic.

Ta pomembna kulturna razstava ima namen pokazati med drugim naši javnosti, kako visoko stopnjo je dosegla slovaška znanost in kultura knjige pri naših bratih Čehoslovcih tako da lahko na vseh poljih znanosti posežemo po češki knjigi, ne da bi kupovali stalno samo nemške knjige.

Na slavnostni proslavi jutri ob 20. bosta govorila dr. Egon Stare in predsednik akademike sekcije J. Procházka. Sledili bodo pozdravni govori, končno bo spregovoril urednik B. Borko uvodno besedo k razstavi akademski orkester bo pa zaigral obe državni himni ter ob ogledu lahko češko glasbo.

Prepričani smo, da bo naša javnost v velikem številu posetila otvoritev in razstavo, ki bo odprta do 9. novembra.

Na razstavi sami so predvidena vsa večkrat kratka informativna predavanja o različnih oddelkih češke knjige. Njih spored bomo še objavili.

Akcija naših rudarjev proti brezposelnosti

Ves tarfinski pokret se je razvijal v redu in brez žrtev

Ljubljana, 27. oktobra. Pred dnevi smo poročali o položaju tekstilnega delavstva v Sloveniji in o njegovi borbi za kolektivno pogodbo. V velikem meznem gibanju našega delavstva, ki je doseglo vrhunec v prvi polovici letošnjega leta, se je tekstilno delavstvo najbolj ogorčeno borilo za kolektivno pogodbo. Delovne razmere niso bile v nobeni drugi industrijski stroki tako neugodne za delavstvo kakor v tekstilni stroki. Od vseh tekstilnih delavcev v Sloveniji jih je imelo le 1223 delovno razmerje urejeno s kolektivno pogodbo, torej komaj 10%. Razumljivo je, da je ravno tekstilno delavstvo zahtevalo najbolj nestrpno dejanj, akcij in takojšnjih uspehov. Tajnik Delavske zbornice g. Filip Uratnik je v nekem svojem poročilu po meznem gibanju izjavil, da so bile strokovne organizacije mnenja, da je potrebno, da se razporeditve tekstilnega delavstva v prihodnosti ne bo tako omejena, da bi brez žrtev tekstilno delavstvo ne prišlo tako hitro do kolektivne pogodbe. Dragocena pa je izkušnja, ki jo je do poročice neorganizirano in neizšloano tekstilno delavstvo v teku svojega meznega gibanja dobilo.

Tudi naši rudarji so stopili v mezdno gibanje in se borili za novo kolektivno pogodbo, ker je bila stara odpovedana. V glavnem so rudarji dosegli, za čemer so stremeli. Ves tarfinski pokret rudarjev lani in letos je potekel v najlepšem redu in brez žrtev. Izkušnost rudarjev, izkušnost in dobro vodstvo in disciplina delavstva so preprečili žrtve, dočim so bile žrtve tekstilnega delavstva kot posledica meznega gibanja zaradi neizkušnosti in slabega vodstva in nediscipliniranosti razmeroma velike.

Od l. 1929. so se delovne razmere v rudnikih poslabšale. Tega leta je bilo v rudnikih zaposlenih 5947 delavcev. l. 1933. je delalo 5984 rudarjev. l. 1934. že manj, in sicer 5844 rudarjev. l. 1935 pa samo 5416 rudarjev. — Število zaposlenih delavcev ni padlo katastrofalno, pač pa je presenetljivo padalo od l. 1929 število šihov. l. 1929. je znašalo število šihov 3074, že naslednje leto je to število padlo na 1.361 in se je l. 1935. neznačajno dvignilo na 1.476. Padla je v tem razdobju vse tudi cena premoga, in s tem tudi povprečna mezda za ših.

V začetku l. 1935 je imelo kolektivne pogodbe 5042 delavcev v premovalniški TPD, 850 delavcev v premovalniški Vencen — Zabukovca in 598 delavcev v manjših rudnikih premoga ter 755 delavcev v svinčenem rudniku Mežica. V prvem drugem in četrtem podjetju so bile delovne razmere pred l. 1935. dočela urejene. V manjših rudnikih so bile delovne razmere urejene do četrte kolektivne pogodbe. Delovne razmere je imelo torej urejeno 93% rudarskih delavcev ali okoli 7000 delavcev.

Do leta 1935 je padlo število šihov za nad polovico. Ob tem je bilo še veliko število rudarjev in mnogim je grozila brezposelnost. Zaradi tega so bile glavne akcije rudarjev lani in letos namenjene

pobijanju brezposelnosti med rudarji.

25. aprila je izbruhnila dvodnevna stavka v rudniku Premetnega zavoda za premog v Libovjah. Spor je nastal zaradi določanja akordnih zaslužkov. V tem podjetju je imelo delavstvo kolektivno pogodbo in jo je obdržalo tudi po stavki. Glede določanja akordnih zaslužkov je bilo prizadetih 200 delavcev. V zvezi s stavko je bilo odpuščenih 5 delavcev. Lani 26. novembra so stavkali delavci v rudniku kaolina v Crni. Prizadetihi je bilo 23 delavcev. Od 24. marca do 7. aprila letos je stavkalo 56 delavcev rudnika Stankovca zaradi neplačilnih mezd.

Tarfinski pokret v rudnikih TPD je pa imel za svrhu obnovitev kolektivne pogodbe. Povod je dala dvodnevna stavka v rudnikih Hrastnik zaradi nezadostnih akordov pri zasluhu. Stavkalo je 587 delavcev. Dne 27. avgusta so delavske organizacije odpovedale kolektivno pogodbo s TPD. Delavci so zahtevali povzračilo akordov pri neproduktivnih delih z novo kolektivno pogodbo. Delavska zbornica je sodelovala z delavskimi zaupniki pri sestavi predloga za novo kolektivno pogodbo. Po dveh razpravah — zadnja je bila 28. avgusta — je bil osvojen sporazumeno nov tekst kolektivne pogodbe. Nova kolektivna pogodba določa 20% zvišanje akordnih postavk pri zasluhanju in drugih neproduktivnih delih. določa smernice za povzračilo teh postavk, zvišuje temeljne mezde za 1 Din ter razširja pravico do deputatnega premoga. Cilji, ki si jih je naše rudarsko delavstvo zastavilo in hotelo doseči s svojim vzornim meznim gibanjem, so bili s tem v resnici doseženi.

Iz Škofje Loke

— Češkoslovaški večer bo v sredo ob 20.30 v Sokolskem domu v Škofji Loki. O zlati Pragi bo predaval predavatelj ZKD inž. Rus; predavanje bodo spremljale akustične slike. Sodeloval bo orkester. Vstop prost! Vabimo!

— Slovo za službeno šolnika. Po 24letnem službovanju se je poslovil iz dni od svoje dolgoletne šolske občine službeni šolski upravitelj g. Edvard Vidic v Retačah. Uspešno je bilo de-vo Vidica v šoli, saj je vzgojil domačinom cel rod, nič manjša pa ni bila njegova aktivnost na javnih prireditvah. Retače, poprej neznane in neznane, so se uvrstile med naše letovistične postojanke, čim je bilo otvorjeno poletnišče. Lep delo zaslug na otvoritvi pripada g. Vidicu. In zopet je bila njegova zaslug, ko je pred 4 leti zasijala vsicam električna luč. Višek njegovega delovanja pa pomeni stremeljenje: da dobe Retače nov prosvetni hram, ker je sedanjí daleč za pedagoškimi in zdravstvenimi predpisi. Tudi ti napori bodo kmalu kronani s uspehom. Že leto bi se bila zidala nova šola, da niso prišle vmes nekatere korekture prvotnega načrta. G. Vidicu gre prvenstvena zaslug, da je zadelo tako rekoč rešeno in da dobi Retaška šolska občina novo šolsko poslopje. Zivahno je bilo delovanje g. upravitelja tudi v starovinskih vrtah, saj je bil od vsega početka odbornik JUJ za škofoleški okraj. Rad in z veseljem je pomagal povzdu, ker je bilo

njegovo nesebično sodelovanje potrebno. Zato pa je imel mnogo prijateljev, ki ga bodo težko pogrešali. Poslovili so se od njega učitelji, šolska mladina, še posebej organizirano učitelstvo in domačini. Želeli mu na novem službenem mestu vse najboljšo.

Iz Kranja

— Tatvine. Na živinskem trgu je bilo večeraj ukraden delavcu Pavlu Langerholcu iz Sp. Bitnja polo, vredno Din 600 do 700. Istotam je bilo ukraden še eno drugo kolo. Katarini štiblj iz Struževga je dopoldne neki žepar ali pa žeparka ukradel iz žepa nekaj nad Din 200.- in sicer štiri kovance po Din 50.- ter nekaj drobca. — Društvo šola in doma ima občni zbor in obenem sestanek staršev v petek popoldne v gimnaziji.

— Angleščina prvi in drugi tečaj ter italijanska prvi in drugi tečaj se bosta učili na gimnaziji. Poučevala bosta g. prof. Dular in gospod prof. Ferjancič. Prijave sprejema gimnazijski sluga Semen.

— V nedeljo popoldne se je vršil prav lep pogreb ene najstarejših Kranjčank in posestnice pokojne gospe Helene Pavšlar. Pogreba se je udeležila godba »Kranjskega

„Žepni zimskosportni koledar“ drugič med smučarji

Ljubljana, 27. oktobra

Po slabi, akoraj breznežni pretekli zimi si bo tudi letos priboril pot v življenje s prvim novembrom drugič izišel »Žepni zimskosportni koledar«.

Pozitivnost samozaloznikov, ki se nista ustrašila lanskega leta in žrtve, s katerimi je bilo združeno splošje preveč slovenskega kot jugoslovanskega zimsko-sportnega glasnika, nam obeta z letošnjo izdajo še popolnejše in vsestranske uporabno delo v obliki male žepne knjižice — kole-darika.

Idealizem, s katerim je bila prebita debela plast leda vsakega začetka, je to pot ponovno dokazal s svojo zmago, da imamo med našimi sportno se udejstvujocih činitelji še one tih, delavne in zmogljive ljubitelje naših zasneženih planin in ravnin, ki hočejo s skupnimi močmi podati dostojen dokaz našega sportnega življenja. dela in napredka.

V upravi »Zimsko-sportnega koledarja« Ljubljana, Miklošičeva 3. lahko naročite že sedaj ta koledarček, katerega vsebino naj vam teh par vrstic v kratkem oriše, da boste znali ceniti delo, ki ni le lov za dobičkom, temveč plod z ljubeznijo zbranih zimsko-sportnih podatkov in smučarjem neobhodno potrebnih informacij.

Za okusno ilustrirano naslovno stranjo sledi dvanajst ilustriranih mesecev, pričeniši z decembrom tega leta. Sledijo podatki o voznih olajšavah, obsejnim turističnem prometu ter konzulati. Posnetek lanskega letnega delovanja JZSS vam nazorno pokaže ves trud in prizadevanje naših klubov, da so dosegli vse znane uspehe. G. Sešel je zimsko olimpiado s sportnega vidika nepristransko orišal, da bo vsak smučar našel popoln pregled te edinstvene olimpijske prireditve. Prof. Dobovšek je kratko, a temeljito in jedrnatno podal celoten obris letne olimpiade v Berlinu, izpolnjen z zanimivimi tehničnimi kot splošnimi podatki.

G. Zore Zdravko, naš priznani smuški strokovnjak in učitelj je podal v »Smuški tehnik« izkrajne osnovne pojme: Smuka za začetnike, isto za tekmovalce in slalom. Kot nekaj splošen pregled lanskega letnega smuške teme, je v izborni podanih: 10 zapovedih za smučarje s par vrsticami orišal že obravnavano tehniko, s čimer je podal celoto svo-

Iz Trbovelj

— Predavanje o zaščiti proti zračnim napadom. V petek 23. t. m. ob 6. uri zvečer je bilo v tukajšnjem Delavskem domu zanimivo predavanje o zaščiti prebivalstva pred zračnimi napadi. Predavanje, ki je bilo zelo dobro obiskano, je priredil tukajšnji krajevni odbor za zaščito prebivalstva pred zračnimi napadi. Predavala sta predsednik odbora g. inž. Franc Štefe in vodja kemičnega laboratorija tukajšnje cemen-tarne g. inž. Čedelaki. Svoji predavanji sta razdelila v 5 poglavij, in sicer: zakaj bo sovražnik napadel kraje v zaledju, kako jih bo napadel, kako se boji strup in kak je njihov učinek, kako se mora prebivalstvo zavarovati pred napadi in kako se ima ravnati v slučaju napada in končno o zadržanju v stanovanjih, lokalih, uradih in o pravilni uporabi plinskih mask. — Kako se prebivalstvo naše doline, zlasti pa naše delovno ljudstvo zanima za taka aktualna predavanja in kako cenijo pomen takih poučnih predavanj, pri predavanjih dokaz številna udeležba pri predavanju, saj je bila dvorana delavskega doma docela zasedena.

Jadranski dan. Tukajšnji krajevni odbor Jadranske straže priredi skupno s sokolskim društvom v soboto, dne 31. oktobra ob pol 8. uri zvečer jadransko prireditev v zvezi s proslavo češkoslovaškega narodnega praznika. Med drugim bo predaval o našem morju znani narodno-obrambni delavec in voditelj jugoslovanskega emigrantskega gibanja dr. Ivan Marjica Čok. Sodelovali bodo pevski zbori, zlasti mladinski zbor »Trboveljski slavček«, posebno pa se hoče počastiti tudi žrtve padle za svobodo in ujedinjenje našega naroda s tem da bodo pripeti na prapore podmladkarjev Jadranske straže spominski trakovi, ki bodo spominjali na sveže grobove onstran Karavank ter v Istri in Primorju.

— Živahno čiščenje na pokopališčih. Svoji čoni, ki počivajo in snivajo več sen na tukajšnjih pokopališčih, so že zadnji tedni pričeli urejati in čistiti grobove. Skoraj povsod se vidi, da se bližajo prazniku, ki nas spominja, da se bomo tudi mi morali enkrat ločiti od tega sveta. Druga leto so postavljali tudi precej novih spomenikov, letos so pa le redki novi, kar je menda tudi znamenje krize. Pa tudi spomenik padlim občanom lepo čistijo. Zlahko kamente so lepo očistili od olja in masti, da se skoraj ne pozna, pa tudi spodnji del so začeli olupiti, da bo za 10letnico, ki bo 31. t. m.

glasbenega društva, gasilci, čitalničarji ter mnogokranjskega meščanstva. Pokojnica je bila znana kot jako fina in izobražena gospa. Zelo je cenila lepo knjigo prav posebno znane pa so njene zbirke starih izkopanin, katere so se našle na ozemlju Kranja ter čela vrsta originalnih slik Lanyerja in drugih mojstrov. Vse te dragocenosti je pokojnica hranila s posebno pleteto. Naj ji bo blag spomin.

— Proslava češkega državnega praznika. 28. oktober je dan, ko praznuje naša bratska zaveznica Češkoslovaška svoj državni in narodni praznik. Ta praznik proslavimo tudi v Kranju na skupni proslavi, katero priredijo jutri v sredo 28. t. m. ob pol 21. uri zvečer v Narodnem domu »Sokolsko društvo«. »JČ ligac in »Česká beseda«. Na sporedu je nagovor in koncert godbe 1. plan. polka iz Škofje Loke pod vodstvom kapetana Grčiča.

— Prav ljubko proslavo za češkoslovaški narodni praznik so pa priredili v nedeljo popoldne ob 4. v gimnazijski telovadnici češki otroci pod vodstvom ge. Čermakove. Trajala je do pol šestih. Poleg čeških otrok so je prireditve udeležili precej gimnazijske mladine ter zelo veliko staršev. Telovadnica je bila slavnostno okrašena. Najprej je imela ga. Čermakova lep nagovor na otroke, potem pa so sledile deklaracije in živji prizori. Zlasti sta ugajala prizora o treh vojaki in na grobu češkega legijonarja. Nazadnje pa so otroci zapeli češko in našo državno himno. Na prireditvi, ki je pokazala, kako velike uspehe dosega ga. Čermakova s svojo dečo sta nastopila tudi dva harmonikarja. Po proslavi so imeli otroci čajanko pri »Jelenu«.

jemu strokovno obdelanemu članku.

Naš znani plezalec in planinski pisatelj Janez Gregorin je po »Z nekaj praktičnimi migljaji iz simsko alpske tehnike« korenito dokazal, kaj je v naših zasneženih planinah možno doseči v trdi in zaledeneli zimi.

Zoreto kot Gregorinovo delo je izborne ilustrirano po zaslugi in strokovnjski rok ing. c. arh. M. Megliča.

Kvedrov pregled zimskih tur v Sloveniji, izpopolnjen vsestransko od lanskega leta, nas popelje preko zasneženih gričev in gora, kar nam je vsakekor nepogrešljiv kazipot na turah.

To delo krasita dve umetniško izdelani fotografiji zasneženih narave. Tudi za ekvate eta podjetna samozaloznika letos priredila z delom ravn. Kunaverja prijetno presenečenje: »Sotor in ognjišče v zimi«.

»Prva pomoč v nezagodah« je vsakekor potrebno navodilo vsakega smučarja, da si znajo v stiski in nepredvidenih nezagodah vsaj v začetku od pomoči.

Karta smučarskih potov, planinskih postojank in prometnih zvez v Sloveniji, delo priznanega kartografa Vilka Finžgarja, je pa z letošnjo izpopolnitvijo podala še nepoznano obzorje v svetu zimsko alpskega omrežja pri nas.

Preglednica, pripravljena za skrbne fotamatere, ki si želijo beležiti vse podatke o svetilnih, bo tudi marškomu v koristno porabo.

Na koncu vsega pa še »Vozni red«, prirejen našaš za izletnike na novi bazi najlažjega pregleda avto zvez kot vlakov.

Skratka, koledar bo s svojo okusno vezavo v trpežno rjavo imitacijo usnja ponos vsakega smučarja.

Vsi potrebni podatki zbrani na 176 straneh, so razporejeni tako, da bo vsak smučar našel v njih odgovarjajoče zahteve in podatke.

S skrajno nizko ceno 12 Din eta pa založnika omogočila nabavo res prvovrstnega dela vsem slojem, zlasti pa naši mladini, za kar jima gre nepristransko splošno priznanje.

Naj ne bo smučarja brez sportnega almanaha-koledarčka. ... n

Kolesarji in Tyrševa cesta

Ljubljana, 27. oktobra.

V večeršnjem »Slovenskem Narodu« se nekdo, ki spada v kategorijo pešcev, selo razburja zaradi uporabe desnega hodnika od Linhartove ceste do Kačiča proti artiljerijski vojašnici. Nikakor mu ne gre v glavo, kako smejo kolesarji uporabljati ta hodnik ter rotati oblasti naj naredi temu nezdravemu stanju konec. Smo pač Kranjci, navzven malomestnega tihega življenja. Zato je razumljivo, da nas spravi s tira ne samo avto s svojo hupo, temveč že čisto navadno kolo, na katerem sedi človek, ki mu služi kolo kot vsakdanje prometno sredstvo. Da pa je s tem tudi že jasno označen smrtna nevarnost, je čisto gotovo, saj tehta kolo celih 10 kg in bog ne daj, da bi nepreviden pešec, ki po ulici čita časopise in misli, da je dolžnost drugih paziti nanj, prišel ne morda po kolesarjevi, temveč po svoji krivdi pod kolo.

Res radoveden sem, kako bi dotični gošpod hodil po milijonskih mestih, kjer so pešcem točno odredeni prostor, kod smejo in kod ne smejo hoditi in kjer se nihče ne briga za njih varnost, pa je vsaj stokrat več avtomobilov, kakor pri nas kolesarjev. Seveda nevarnost je v teh mestih mnogo manjša, saj avtomobili vozijo jedva 50 do 80 km na uro, kolesar pa celih 15 do 20.

Sicer pa bi svetoval tistemu gospodu, ki se tako boji za svoje in svojih sotrpinov pešcev življenje, naj se premakne na levi hodnik, ki je mnogo lažji in udobnejši ter namenjen izključno le njim. S tem se najlažje obvarujete nagle smrti.

Tudi kolesarji upravičeno prosimo policijo, naj pouči naše pešce, kje jim je mesto, cestne hodnike pa naj vidno označi a

tablam da bo vsakdo vedel, kje mu je mesto. Izostale bodo potem vse pritožbe, zlasti pa bo padlo število smrtnih žrtev ubogih kolesarjev. Za bojo po hodnikih, namenjenih izključno kolesarjem pa kazem 75 Din, s prizivom in novimi koleki, enako, kot za kolesarje. J. K.

Beležnica

KOLENDAR

Danes: Torek, 27. oktobra katoličani; Sabina, Frumenci.

DANAŠNJE PRIREDITVE

Kino Matica: Konfeti.
Kino Ideal: Križari.
Kino Slaga: Zlati kodriki.
Kino Union: Carobni zvoki.
Kino Šiška: Večno mlada.
Kino Moste: Devica Orleanska.
Kino Kodeljevo: Donogoo Tonka.
Prirodoslovno društvo: predavanje univ. prof. dr. Hadžija »Kako organizmi nadomeščajo izgubljene dele lica ob 20. v Delavski zbornici.

DEZURNE LEKARNE

Danes: Mr. Sušnik, Marjini trg 5, Kurat, Gospodarska cesta 4, Bohinec ded. Cesta 29. oktobra 31.

Naval brezposelnih v mesta

Ljubljana, 27. oktobra.

Vseko leto proti zimi prisiljeno v mesta številni brezposelni, ki so se poleti preživljali na deželi, zima pa jim je v mestu vabljivejša, ker si tu obetajo zaslužek ali pa vsaj pomoč od široko razporejenih socialnih akcij. Med njimi jih je veliko, ki si res iščejo postojnega dela, veliko pa je tudi delomrznih, ki pod krinko krize in socialne neurejenosti izrabljajo javno in zasebno dobrodelnost. Navadno pa se eni in drugi ustejejo: tisti, ki iščejo dela, ga ne dobe, ker ga za tak priliv delovne moči ni, tisti, ki bi radi živeli na račun družbe od pohajkovanja, pa tudi izkušijo, da socialne akcije ne prenesejo tolikoga bremena in navadno jih oblast pošlje v njihovo domačo občino.

Banski upravi savske in primorske banovine sta zaposlile uprave ostalih banovin, naj na svojem področju razglašajo, da tam doli, zlasti pa v Zagrebu in Splitu, ni tako redno vsako zimo skoro oblegana, ni mogoče dobiti nobenega dela in da tudi socialna organizacija teh banovin ne more preživljati vseh množic, ki se na zimo selijo v mesta. Oblastvenim organom je naročeno, naj vsakega takega tučja čimhitreje odpravijo nazaj v njihove pristojne občine.

Podoben je tudi v Ljubljani. Na zimo se zatečejo v Ljubljano ljudje iz vse Slovenije, ker mislijo, da se bo v Ljubljani že kaj našlo, s čimer se bo delo pretolči do pomladi. Pa je največkrat vsak poizkus brez uspeha, dela so oddana že od bogve kdaj, podpore, ki še rednim potrebam niso kos, tudi ne morejo izravnati te stiske in zopet ne preostane drugega, kakor da se taki pošljejo nazaj v njihove domače občine. Zato naj ljudje ne silijo v mesta, ker jih ne morejo niti zaposliti, niti preživljati.

Naše gledališče

DRAMA.

Začetek ob 20.

Torek 27.: Konjeniška patrola. Red B. Slav. nosna predstava v proslavo češkoslov. praznika.

Sreda 28.: Kralj Lear. Red Sreda.

Četrtek 29.: Zaprti.

Petek 30.: Za narodov blagor. Goštvovanje v Celju.

Sobota 31.: Kvadratura kroga. Premierski abonma.

OPERA.

Začetek ob 20.

Torek 27.: Zaprti.

Sreda 28.: Pod to goro zeleno. Red A. mierski abonma.

Četrtek 29.: Dvojno knjigovodstvo. Opereta. Red Četrtek.

Petek 30.: Hoffmannove pripovedke. Premierski abonma.

Sobota 31.: Ples v maskah. Red B.

OPERA.

Začetek ob 20.

Ker 60. letošnja premiera »Hoffmannovih pripovedek«, v kateri nastopi prvič v vseh starih basovskih vlogah naš mojster pevec g. Julij Beletto. Šele v petek 30. t. m. je nekoliko spreminjen vrstni red toledenskih abonmajev v operi. Abonente reda A opozarjamo, da imajo predstavo v sredo 28. t. m. in sicer izredno uspešno Benečevsko opereto »Pod to goro zeleno«, ki se uprizarja med drugim tudi na Dunaju večer za večerom v ljudski operi.

Iz Zagorja

— Pomočniki izpiti za valence raznih obrtnih strok so se vršili v nedeljo pod predsedstvom učitelja g. Lojzeta Kolence. Izpiti so uspešno položili Goricki Slavko, Keutz Franc, Fineinger Stanko. Pograj Ivan Zupanc Franc in Neger Hubert, ena vajenka pa je bila zavrnjena za tri mesece. Prihodnji izpiti pa se bodo vršili sredi januarja 1937.

— Kmetstvo-nadajalevalna šola bo s 1. novembrom odprta na zagorski šoli, ako se bo priglasilo dovolj interesentov, o čemer pa ne dvomimo, saj je ta šola že nekoliko let sem izkazovala lepo število prijavljenih, ki so v vsakem pogledu zadovoljni z uspehom in napredkom. Prijavaši naj se javijo tekoči teden v dopoldanskih urah pri šolskem upravitelju g. Levstiku Janku.

— Zakup pošne zveze med Zagorjem in Trojanami bo oddan dne 25. novembra. Druženje navzdol se bo začelo ob 11

DNEVNE VESTI

— Zahteva po zvišanju plač sodnikov. Sarajevska advokatska zbornica je imela v nedeljo občni zbor, na katerem je bila sprejeta resolucija, ki v njej advokati pozdravljajo stalnost sodnikov in zahtevajo zvišanje njihovih plač s posebno doklado. V resoluciji je tudi zahteva po humanejšem postopanju s političnimi obsojenci.

— Zagrebčani groze Trboveljski premogovni družbi z bojkotom. Zagrebčani se že dolgo razburjajo, ker jim prinaša iz Trboveljskih premogovnikov Sava odpadke, tako da voda nikoli ni čista. Pritožb je bilo že mnogo. Voda v Savi je čista samo ob nedeljskih jutrih in vsak dan kadar v premovalnikih ne delajo. Ribarstvo je v tem delu Sava skoraj popolnoma uničeno, ker ribe nimajo hrane. Pri tem se čutijo najbolj prizadeti Zagrebčani, ki so se obrnili na banko upravo s prošnjo, naj posreduje, da postavi TPD primerne naprave za izpiranje premoga. Če bi se pa to ne zgodilo, so Zagrebčani mnenja, naj bi se ustavila vsa naročila Trboveljskega premoga za državo, banovinske in mestne ustanove v Zagrebu. Pri tej akciji sodelujejo razen društva Zagrebčanov še Trgovska in inženjerska zbornica, Lovsko in Ribarsko društvo, Obrtna zbornica in Zveza gradbenih podjetij.

— Poročene študentke imajo pravico do dijaške mesečne karte. Na vprašanje ali ima poročena študentka pravico do dijaške mesečne železniške karte je generalna direkcija državnih železnic odgovorila, da jo ima in sicer zato, ker se gospodinjstva ne more smatrati za poklice in ker živi žena od dohodkov svojega moža.

— Motorni vlaki za progo Beograd-Dubrovnik. Včeraj je bila v Sarajevu konferenca prometnega odbora, na kateri so strokovnjaki poročali, da je naročenih 7 kompozicij motornih vlakov za ozko in široko železnico Beograd-Dubrovnik. Ti vlaki začno voziti v maju prihodnjega leta in čim pridejo v promet, bodo izpremenjeni vsi dosedanjí brzovlaki v navadne potniške vlake.

KINO
Danes poslednji! **MARTA EGGERTH**
SHIRLEY TEMPLE
Ne zamudite! **SLUGA**
ZLATI KODEČKI

MATICA
Nepreklicno zadnjič! **Slager smeja**
KONFETI
Friedl Czepa, H. Moser, Leo Slezak in R. Romanovsky

UNION
Danes poslednji! **MARTA EGGERTH**
CAROBNI ZVOKI
Paul Hartmann, Georg Aleksander

— Izšeljski teden. Zveza organizacij izšeljskih v Zagrebu priredi tudi letos od 29. novembra do 5. decembra izšeljski teden s priložnostnimi sešanki in predavanji. V radu bodo predavanja o izšeljskem vprašanju. Izšeljski dan prošave tudi v Beogradu, Ljubljani, Splitu in drugih mestih.

— Zračni promet na progi Zemun-Dubrovnik. Na zračni progi Zemun-Sarajevo-Dubrovnik je bil z včerajšnjim dnem promet za letos ustavljen. Ta proga je bila odprta letos prvič in promet na njej je bil zelo živahen. Zato bo tudi prihodnje leto ta proga odprta. Zračni promet na progi Zemun-Borovo-Zagreb bo ustavljen v soboto.

— Razstava in sejem plemenske živine v Glini. V soboto 31. t. m. bo v Glini v savski banovini razstava in sejem plemenske živine za srez Glina, Petrinja, Vrginmost in Kostajnica. Razstavljena bo živina domače kmetijske reje in sicer žrebi in kobile lipicanske pasme, goveja živina pinzgavske pasme in buše, praški turpoljske, črnopogaste in jorkširske pasme, ovce pramenke ter gosi, race in kokoši. Posetniki razstave bodo imeli priložnost kupiti dobro plemensko živino, saj se udeležijo razstave živinorejske zdruge. Opozorjamo zlasti, da so konji tega kraja lipicanci malega tipa, žilavi in čvrsti, zelo pripravljeni za hribovite kraje in da je povpraševanje po njih v Sloveniji zelo veliko. Prometno ministrstvo je dovolilo posetnikom razstave polovično vozino na železnici. Na odhodni postaji naj kupijo cel vozni listek, na povratku se bodo pa peljali z istim voznim listom, ki ga potrdi razstavni odbor. Najkrajša pot je Ljubljana-Novo mesto-Karlovac-Glina.

— Skupščina SPD bo 15. novembra ob 8.30 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani, Miklošičeva cesta. Dnevni red: Poročilo predsednika in nadzornika podružnic, poročilo tajnika, razrešnica dosedanjemu odboru, volitve glavnega odbora in računskih preglednikov, dokladi članarine, pristopnine, ustanovnine in prispevkov za glavni odbor, proračun, reševalna služba, samostojni predlogi, slučajnosti. Obvezen predsestanek se vrši v soboto dne 14. novembra t. l. ob 20. uri v zgornji dvorani restavracije Slamič v Ljubljani, Gosposvetska cesta 4.

— Nov grob. V Ribnici je umrl v ponedeljek zvečer v visoki starosti 97 let g. France Burger. Pokopnik sin France je notar v Celju, drugi njegov sin Anton pa gimnazijski direktor v Kočevju. Pokojnik je bil daleč naokrog znan in priljubljen. Pogreb bo jutri ob 15. na domače pokopališče. Bo di mu lahka zemlja, težko prizadetim svojim našo iskreno sožalje!

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo deloma oblačno in spremenljivo vreme. Včeraj je znašala najvišja temperatura v

Splitu 18, v Beogradu 16, v Sarajevu in Skoplju 15, v Zagrebu 13, v Mariboru 10, v Ljubljani 9.6. Davi je kazal barometer v Ljubljani 762.1 mm, temperatura je znašala 5.8.

— Kdo ga pozna? V vas Worujach, v okraju Velikovec na Koroškem je prišel pred tedom dni ves izčrpan neznan moški, ki se je sesedel poleg hiše posestnika Petra. Domačin je mogel povedati le, da je prišel iz Jugoslavije in je govoril slovensko. Neznavec se je onesvestil in drugi dan umrl, ne da bi se zavedel. Avstrijske oblasti niso moge ugotoviti njegove identitete. Osební opis neznanca je: 47 do 48 let star, okoli 170 cm visok, rjavih, na temenu redkih las, imel je ravno tako brado ter se precej dobro ohranjene zoba. Tetoviran je na prsih: pišč, sedeč na veji, na desni roki čebelo, na desni spodnji podlahti pa zvezdo v obliki planinke. Na sebi je imel sive rastrgane hlače, elvorjav sukaj in črna povrtnik. Bil je brez srajce in čevljev.

— Trije poškovodni. Hlapec Miha Urbančič, doma iz Poljan pri Novem mestu, se je napotil včeraj z vozom v gozd, kjer je naložil hlode. Na povratku pa se mu je na bregu prevrnil voz in ga podrl. Težki hloidi so Urbančiča ramili na glavi in mu prizadejali poškodbe po vsem telesu. Izpod voza so Urbančiča rešili drugi ljudje, naka so ga takoj naložili na avto ter ga prepeljali v Ljubljano. V bolnici se njegovo stanje ni izboljšalo. Tesarskega pomočnika Jožeta Goršeta, zaposlenega pri Dukiču, so včeraj napadli v neki gostilni pri Zavrdu neznan pretepači in ga poškodovali po glavi. V bolnico so spravili tudi 2-letnega delavca sinčka Frana Vebra iz Ladje pri Medvodah. Otroka je doma pred hišo podrl voznik in mu zlomil levo nogo.

— Meso mu je zadržalo. V mesnico Marje Cirmanove v št. Vidu je bilo te dni vloženo. Tat se je dobro založil s svinjsko gnjato, klobasami, salamo, kuhano šunko in drugo mesnino. Vse skupaj je stlačil v velik lonec, ki ga je tudi ukradel iz mesnice.

— Lažni novinar. Pod ključem. Zadnjič smo poročali, da išče policija zloglasnega Mirka Weissa. Ki se je izdal za novinarja. Včeraj ga v Zagrebu izsledili in aretirali. Mož ima na vesti celo vrsto eleparij. Živel je izključno na račun človeške neumnosti in naivnosti. Spoznal ga je natakari Mijo Golub, ki ga je slučajno srečal v mestu. Obesila se je, pa so jo rešili. V nedeljo se je hotela v Križevcih obošiti natakarija Josina Horvat. Zaljubljena je bila v nekega mladeniča, ki se je za kmalu navešal in jo zapustil. V nedeljo zvečer je odšla v svojo sobo in se obesila na okno. Gostje so jo po takoj pogrešili in se pravočasno pritegli za njo v sobo, da so jo rešili.

— Brez sledu je izginila. Josip Kajfež je prijavil včeraj zagrebški policiji, da je brez sledu izginila njegova 33 let stara žena Rozalija, po poklicu postrežnica. Minilo je že več dni odkar je odšla z doma in za njo je izginila vsaka sled.

— Po prepiru z možem se je ustrelila. V Zagrebu se je včeraj popoldne ustrelila soproga vozaškega obrtnika Anka Obardin. Z možem sta se bila sprla zaradi plašca in prepir je na čeno tako učinkoval, da si je končala življenje. Tih pred samomorom je še telefonirala svoji sosedki Anki Jazbec, ki ji pa ni niti s besedico omenila svojega sklepa. Ustrelila se je v prsi in bila takoj mrtva.

— Novi radijski naročniki, sporočite se danes svoj naslov na upravo radijske reje v Naš Val. Ljubljana, Knafljeva ul. 5, ki vam dostavi brezplačno na ogled en izvod revije. »Naš Val« prinaša poleg stalne programske priloge na 32 straneh s točnimi in pregledno urejenimi programi vseh domačih in inozemskih oddajnih postaj na kratkih, srednjih in dolgih valovih, še važne in pestro ilustrirane prispevke iz radijskega, gledališkega in filmskega sveta. Dalje ima vsaka številka »Našega Vala« operno prilogo s točno za radijske poslušalce prirejeno vsebino oper, ki jih prinašajo domače in inozemske oddajne postaje. Posebna zanimivost pa je razprava dr. Waldemarja Wasielewskiego »Telepatija in jasnovidstvo«, ki jo prinaša »Naš Val« v nadaljevanjih. Druge stalne rubrike v »Našem Valu« so Radijski kotiček s slikami važnejših radijskih oddajcev, Izza kulis oper in drame s slikami iz naših gledališč. Kaj se izve iz filmskih ateljev s slikami iz filmskega sveta. Fotokotiček, zabavni in literarni prispevki. Nova številka prinaša še sledeče važnejše prispevke: »Od Reke do Bojane«, »Kralj Lear« v ljubljanski drami, Filmska igralca Rose Stradner in njena vloga v »Mestu Anatole«, Smetana: Prodana nevesta. Številka je opremljena s tridesetimi slikami. »Naš Val« je najboljša tedenska revija za radio, gledališče in film. Mesečna naročnina 12 Din.

Iz Ljubljane

— Iz Jadranski dan. Kakor lani bo tudi leto Jadranski straža po vsej državi proslavila spomin na 31. oktober 1918, ko so na našem evobodnem Jadranem morju prvič zaplapolale naše narodne zastave. Jadranska straža si je kot predstavnica in nositeljica vzvišenih pomorskih tradicij izbrala ta zgodovinski dan za svoj dan — jadranski dan. Po vsej naši državi se bo slišal odjek radosti in veselja ob spomenu na ta srečni zgodovinski dan, ko so po tako dolgem suženstvu naše ladje s ponosno narodno zastavo pozdravile evobodo, našo evobodno obalo in naše evobodno morje. Da se oddolžimo temu svetemu spomenu, poziva krajni odbor Jadranske straže v Ljubljani vso našo nacionalno javnost, da se udeleži priprave, ki se bo vršila v petek 30. t. m. v veliki dvorani restavracije Slamič. Posebna vabilna se ne bodo razpošiljala. Čuvajmo našo morje!

— Iz Velikimi slovenskimi so pravkar zaključili v Budimpešti Ljane slavnosti, to je 125-letnico njegovega rojstva in 50-letnico njegove smrti. Zaključna prireditev je bila izvajanje njegovega oratorija Kri-

stus. Ta oratorij ponovita Glasbena Matica in Ljubljanska Filharmonija v ponedeljek, na Vernih duh dan dne 2. nov. ob 20. uri. Koncert je mišljen kot ljudski koncert in so sedeži na razpolago od 10 do 20 Din v Matični knjižnici. Vsa stojišča so na razpolago izključno le dijakom in štane stojšče 3 Din. Dijaki se morajo izkazati s svojo dijaško knjižico ali s indeksom.

— Iz Predavanje SPD: V ponedeljek 9. novembra prične Slovensko planinsko društvo v Ljubljani s svojimi predavanji. Ob 20. uri zvečer bo predaval g. M. Bučar: O obrazju gora. Predavanje je svojevrstno ter bo nudilo mnogo zanimivega. Na predavanje se sedaj opozarjamo planince.

— Iz Smuška telovadba SPD. Tečaj za smuška telovadbo priredi SPD v telovadnici II. državne realne gimnazije ob petkih zvečer od 19. ure dalje. Tečaj prične v petek dne 6. novembra. Vask udeleženec naj prinese s seboj copate in telovadno obleko. Prijave sprejema pisarna SPD, Aleksandrova cesta 4/I.

— Iz Javno poročilo o mednarodnem ženskem kongresu v Dubrovniku bo podala Jugoslovenska ženska zveza za dravsko banovino, v četrtek ob 18.15 uri v magistratni dvorani. K predavanju vabimo tudi našo omladino.

— Iz Tečaj ruskega jezika. Ruska Matica je podaljšala vpisovanje v tečaj ruskega jezika za Slovence. Informacije: Ljudska šola na Cojzovi cesti v torek, četrtek in petek od 18.30 do 20.30.

— Iz Društvo »Tabore«. Pevska vaja se vrši jutri ob 8. zvečer in ne danes, kakor je bilo pomotoma javljeno. Po važi kolo. Odbor.

— Iz Dve obupanki. Pletilja šterka C. stanujoča v Hrenovi ulici, je bila že delj časa brez posla. Snodi je obupala in zavzela večjo količino mislin. Zvijajočo se v hudih bolečinah, so jo našli sosede, ki so poskrbeli, da so nesrečnico nemudoma prepeljali z reševalnim avtom v bolnico. Tam so ji izprali želodec in jo ohranili pri življenju. V bolnici je bila zopet 20-letna brezposelna služkinja Angela C., o kateri smo poročali pred dnevi, da si je doma v Podgori pri št. Vidu v samomorilnem namenu prerezala trebuh. Ker v bolnici še vedno primanjkuje prostora, so dekletu kmalu po operaciji odpustili. Nesrečnica je pa še drugič poskusila končati si življenje. Našli so jo pri gradu v Tivolju s prezezanimi žilami na roki in z ranami na trebuhu. Izgubila je mnogo krvi, tako da je njeno življenje v nevarnosti.

— Iz Kolesarski tat pod ključem. Gašper U. je, dasi se mlad, saj šteje šele dobrih 22 let, izredno podjeten. Za seboj ima že celo vrsto policev, od trgovske sluge do agenta in krošnjarja, najbolj mu pa menda prija seganje po tuji lastnini. Že od nekdaj je rad postopal po deteli, kjer je kradel denar po kmečkih hišah, gostilnah in trgovinah, pri tem pa dvoril dekleto, zadnje čase pa se je vrgel na kolesa. Kradel jih je najraje po Ljubljani in okolici, prodajal pa po deželi za slepo ceno, denar pa zapravljaj v družbi poivvarjenih deklin. Imel je istočasno kar po tri ljubice. Včeraj je hotel ukrasti kolo pred neko trgovino v Šiški, pa se mu ni posrečilo. Za njim so jo ubrali na kolesih trije odivdici tatvine, ki so ga kmalu dohiteli ter ga, čeravno se je branil, izročili stražniku. Gašper se bo zdaj najbrže dalje časa pokoril za svoje grehe za zamreženimi okni.

— Iz Okradena v cerkvi. Pred tatovi ljudje niti v cerkvi niso varni. Neke ženske je te dni ukradel tat v franciskanski cerkvi rjavo aktovko, v kateri je imela črno usnjato listnico s 700 Din ter legitimacijo. V aktovki je bila tudi ženska čepica in razni toaletni predmeti.

— Iz Vilem v skladišče. V skladišču gradbene družbe Obnova na Šmartinski cesti je predvčerajšnjim vlomil najbrže delavec, ki je bil svoj čas zaposlen pri tvrdki. Odnesele je več orodja, med drugim tudi dve cirkularni žagi, tako da znaša škoda nad 1000 Din. Policija mu je že na sledu.

Iz Celja

— Iz Ljubljanska drama bo uprizorila v proslavo 60-letnice rojstva Ivana Cankarja v petek 30. oktobra ob 20. v Mestnem gledališču v Celju Cankarjevo komedijo »Za narodov blagor«. Pred predstavo bo govoril kritik g. prof. France Koblar iz Ljubljane o življenju in delu Ivana Cankarja. Predstava je za abnoma, neabonant dobe vstopnice v predprodaji v Slomškovi tiskovni zadruzi.

— Iz Napad in dve nesreči. V Belem potoku pri Šmarju je Franc Zalej iz Lemberga v petek napadel 43letnega sina posestnice Ivana Rora iz Belega potoka in ga vrgel trikrat na tla. Ror se je pri tem poškodoval po glavi in nogah. Ko je šlehtni Alojz Zajc, sin pismonoše v Braslovcah, v nedeljo pasel živino, ga je konj brenil v glavo in mu zdrobil lobanjo. Poškodba je smrtno nevarna. Ror in Zajc se zdravita v celjski

Razsvetljaj grobove

»ZORA« nagrobnimi lučicami v Grobnikih lončih!
Zakaj? Nadomeščajo vse urne vođenih svet. — Ne kapljajo. Se ne razliivajo po spomenikih. — Počasi gore. — Gorijo po velikosti do 14 ur na prostem.
Dobe se povsod. Dobe se povsod.

bolnici. Pri treningu na igrišču SK Jugoslavije je priletel diek na glavo 18letnega sinu mizarekega mojstra Slavka Majerčiča. Celja in mu prebilo čelo. Majerčiča so po zdravniški pomoči v bolnici poslali v domačo oskrbo.

— V celjski bolnici je umrl v nedeljo 53-letni pekovski mojster Jože Ropan iz Šostanja. V ponedeljek pa je umrla 17letna Dragica Vidrihova, bčerka polkovnika g. Oskarja Vidriha v Vranju in vnukinja pokojnega celjskega narodnjaka g. Ivana Rebeka. Pogreb gčrne Vidrihove bo v sredo ob 16. iz mrtvašnice na okoliškem pokopališču.

Kino Kodoljevo Tel. 31-62

Danes, jutri in v četrtek ob 20. uri
Dongoo Tonka
ANNY ONDRA
Cene globoko znižane.

Iz Maribora

— Gledališke novice. Prihodnja dramska premiera bo znana, z veliko duhovitostjo in lahtnostjo pisana Shakespeareova komedija »Ukročena trgovlavlak«. Prevod je Zupaničev. Režijo vodi glavni režiser g. J. Kovič, zaposlen pa je skoraj ves ansambel. Milan Skrbinek, odlični ljubljanski režiser in igralec, ki je svojčas deloval tudi v mariborskem gledališču, proslavi petindvajsetletnico svojega umetniškega delovanja tudi v Mariboru ter bo v to svrhu v kratkem gostoval.

— V petek 6. novembra bo občinska seja. Mariborski mestni župan g. dr. Juvan je sklical za petek 6. novembra sejo mestnega sveta.

— O nordijskih deželah bo v Ljudski univerzi v petek 30. oktobra zelo zanimivo filmsko predavanje.

— Odkrilev spomenika dr. Draschu. V nedeljo popoldne so odkrili mariborski železničarji spomenik svojemu nepozabnemu dobrotniku in železničarskemu zdravniku g. dr. Vincencu Draschu, ki je pred meseci preminul. K pietetni svečanosti se je zbrala velika množica železničarjev in ostalega občinstva. Vseh se je globoko dojmljivo občuten govor strojevodje g. Nateka in turbno so odmevale žalostinke obeh železničarskih godb. Doprsni kip blagopokojnika je izdelal g. Čop.

— Zločin ali nesreča? V nekem potoku v Framu so ljudje našli mrtvega vinčarja Alojza Škorjance. Orožniki vrše preiskavo, ki naj ugotovi, ali je postal Škorjanc žrtev zločina ali pa je po nesrečnem naključju utonil.

— Prodaja sadik in dreves iz neokuznih rastlinjakov. Mestno poglavarstvo opozarja prodajalce sadik, okrasnega grmičevja in dreves na določbe členov 3, 4 in 8 banovinske uredbe z dne 25. 4. 1936 III. No 3055-1 (Sl. l. 43-36). Po določbi členov 3 in 4 cit. uredbe smejo dajati v promet sadne in druge sadike, drevesno grmičevje in drevesca samo tisti razsadniki, ki so vzgo-

jili te rastline v lastni drevesnici, vrtu ali rastlinjaku in ki imajo zdravstveno potrdilo pristopne kmetijske poskušane kontrolne postaje, da v razsadniku ni okužbe po San-Josejevem kaparju. Po členu 8. cit. uredbe je preprodaja sadik na trgu dovoljena le pod pogojem, da je opremljena vsaka cianizirana sadika s predpisano banovinsko zalivko, vsaka desinsekcirana sadika pa z zalivko lastnika razsadnika, kakor tudi če so file sadike dovolj zavarovane, da se ne posuše. Krošnjarjenje in prodaja sadik po sejmih je strogo prepovedano. Proti kršitvam tega razglasa se bo postopalo po §§ 21 in 22 zakona o zatiranju poškodbe. Ponesrečenca so prepeljali v mariborsko bolnico.

Iz Ptujja

— Sport. V nedeljo se je odigrala na tuzkajmim igrišču nogometna tekma med SKP in Gradjanskim iz Čakovca. To pot so Ptujčani slabo odrezali, ker se je tekma končala s 3 : 1 za Gradjanskega.

Konec londonske Alhambre

Eno najslavnejših londonskih gledališč Alhambra je zaprla svoja vrata. Posledje bo porušeno in na njegovem mestu zgradi naj elegantnejši kino Londona. V Alhambri je že poprej zmagal film nad gledališčem, kajti to je bilo prvo londonsko gledališče, izpremenjeno v kino. Tem groteskneje je učinkovala prigoda, ki se je pripetila tu tik predno so zapeli prvi udarci kramponov. Odlični gledalci so bili napolniti gledališče do zadnjega kotička. Še enkrat so vprizorili v slavni Alhambri gledališko igrro, toda igrali niso na odru, temveč v gledališču samem. 200 filmskih igralcev je sedelo v naslanjajih, dame v večernih toaletah, gospodje pa v starih frakih viktorijanske doba. Vprizorili so nekaj prizorov iz Shakespearevega »Othello«. Igrali so ameriški filmski igralci Miriam Hopkinsova, Angelijska G. Lawrenceva in pred kamero je debutiral ljubljenee Londona igralec Sebastian Shaw. Zadnjič je odmevala po starodavni Alhambri plokanje. Plokali so statisti na povelje dunajskega režiserja V. Reische, ki je navajal tu film »Ljudje niso bogovi«. V njem hoče prikazati kos angleške meščanske zgodovine. Seveda so med visoko gospodo tekali elektronomerji in kinoooperaterji, razlegala so se povelja, kakor je pač povsod, kjer izdelujejo filme. Režiser je ustvaril atmosfero, ki jo je stara Alhambra že večkrat doživela med svojimi stonami v originalu.

Kupuj domače blago!

Potrti globoke žalosti naznanjamo, da je naš predobri oča, stari oča in tast, gospod

FRANCE BURGER

v ponedeljek, dne 26. t. m. ob 7. uri zvečer, v 97. letu starosti zatimil svoje blage oči.

Pogreb blagopokojnega se bo vršil v sredo, dne 28. oktobra 1936. ob 3. uri popoldne iz hiše žalosti na farno pokopališče v Ribnici. Dragega pokojnika priporočamo v molitev in blag spomin.

RIBNICA, CELJE, KOČEVJE, dne 27. oktobra 1936.

FRANCE, notar v Celju, ANTON, gimn. direktor v Kočevju, sinova, IVANA, ANA, por. ŠERIZEL, MARJA, bčera ERNA roj. MURTEL, ANIKA roj. FODBOJ, sinova, FRANC ŠERIZEL, zemlj. kajtni ravnatelj v p., zet in vsi vnuki in vnukinja.

MALI OGLASI

Beseda 50 para, davek Din 3.—, beseda 1 Din, davek 3 Din prekliti
Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znakmo. — Popustov za male oglase ne priznamo.

RAZNO

Beseda 50 par, davek 3 Din
Najmanjši znesek 8 Din

HUBERTUS
nepremočljiv za vsakega Din 250.— in vsa druga oblačila po neverjetno nizkih cenah pri PRESKER-ju, Ljubljana, Sv. Pe. tra c. 14.

KLISEJE
ENO
VELIKOVNO
JUGOGRAFIKA
V PETRANAT 23

Gostilna Kmetič

ALEKSANDROVA CESTA

nudi danes na ražnju pečene prašička, na šaru pripravljena jetrca, svinjski kotlet, brščolce, čevapčice in ražnjice. V sredo, soboto in nedeljo na ražnju pečena perutnina, domače kravice in pečenice. Točimo izborno portugalko, bermet, izbrana stajerska in dalmatinska vina ter okusno turško kavo.

SE PRIPOROČA

MICI KMETIČ.

Ljudje z jetniško srajco

Mati in sin pred sodniki — Očitek ovađništva

Ljubljana, 27. oktobra. O rudarjih pravijo, da imajo mrtvaško srajco na sebi, ko se zarijejo pod zemljo in kopljejo črni diamant. Sodni poročevalci imajo pa jetniško srajco na sebi, ko poročajo o obtožnicah, ki sejejo na št. 28 ali na št. 97 na zatožni klopi. Res dva nevarna poklica! Ne veš ne ure ne dneva, odprta noč in dan so jetnišnice vrata!

Posvetovanje malega senata je trajalo izredno dolgo. Šlo je za odgovornega uradnika, ki je sedel na zatožni klopi. Vsi smo čakali nestrno, vsi, tudi tožiteljica. Skoraj eno uro smo čakali. Tako temeljito se gospodje sodniki že dolgo niso posvetovali. Gospa tožiteljica je strelala skozi okno v park, kjer je odpadalo oranženo listje in se poigravalo med potjo z lahkim jesenskim vetričnim in z zlatimi melanholičnimi oktobrskimi solnčnimi žarki. Kdo ve, kako se je počutila za stolom, ki ga sicer zasede gospod državni tožilec, ki se nikoli ne zagleda skozi okno in ga ne more prevzeti jesenska otožnost? Obtoženelec, gospod odgovorni uradnik, je bil očito pripravljen na najhujše.

Začelo se je v »špetircinu«. Nekoč je gospa tožiteljica stala kot obtoženka v tem »cimru« pred sodnikom. Neki mlad gospod jo je ovađil zaradi žaljenja časti. Gospa je bila celo obojena na denarno kazen pogojno. Sodniški poročevalci nekega ljubljanskega lista je napisal storič o tej obravnavi. Obravnava je bila zanimiva, potekala je zelo temperamentno, perestro in razburljivo. Zaradi tega je bilo tudi poročilo poteku primerno. Toda glej, ugledna gospa se je čutila užaljeno. Vse, kar je prav, je rekla, saj vendar nisem služkinja, da bi se kar tako pisalo o meni. Ta gospa ne ve, da je za sodniškega poročevalca prav vseeno, ali je obtoženelec hlapec ali pa bankir, kakor je to vseeno za sodnike, da je šla in je tožila odgovornega uradnika zaradi razžaljenja časti. Znela je, tako je trdila, veliko moralno in še večjo denarno škodo zaradi poročila v časopisu. Odbila je poravnavo, ni se zadovoljila z izdvo, da ni imel ničesar namerjati jo izlo.

Po dolgem posvetovanju je predsednik malega senata razglasil sodbo. Odgovorni uradnik je bil oproščen. Poročilo je bilo upravičena kritika in je bilo stvarno, ker ni vsebovalo trditve, ki bi bile neresnične in žaljive.

Gospa se je zdržila ob oprostilni sodbi.

Spet se je zagledala skozi okno, kajti v očeh so se ji zalesketale solze... Tam v parku je odpadalo rumeno listje...

MATI IN SIN

Ko bi ne bilo stare matere v sodni dvorani, bi najbrže ne pisali o tej stvari. Njen sin Ivan je sedel z dvema soobtožencema na zatožni klopi zaradi tatvin. Po obtožnici so vsi trije kradi. Ivan je zvedel za neki pisalni stroj in s tovarštem je šel ponj ter ga nato zastavil. Prvi Ivanov tovariš je imel največ grehov na vesti. Vlomilsko pohode je izvrševal z nekim neznanecem. Po obtožnici naj bi bil ta neznanec tretji Ivanov tovariš. Obveljalo je, da je bil neznanec res neznanec. Prvi Ivanov prijatelj je dobil 14 mesecev strogega zaporja. Ivan 6 mesecev strogega zaporja, tretji je bil oproščen.

Med tem ko so se sodniki posvetovali, je skoraj boječ stopila za Ivanov hrbet njegova mati. Ivan je sedel na zatožni klopi, mati se ni sramovala sina, sina je bilo sram. Zgarana mati z ruto na glavi se je sinu prijazno nasmešnila. Premagati je skušala vso bol v srcu, brezmejna dobrota ji je sijala iz oči, toda trpke gube okoli ustn ni mogla skriti. Sin je mater odrinil z roko, mati ga je pa na lahko prišla za ušesa, kakor prime mati svojega otroka, ki prvič ne uboga. Sin se je drzno smejal, mati je na glas zaiokala... Kakor da so obsodili njo in ne sina...

PRASIČKA JE DOMA ZAKLAL

Zgodilo se je v predmestju, kjer so ženske krenosile zaradi hudih jezikov svojih sosed. Neki možakar je doma zaklal prasič, kar ne bi smel, prasiče se mora klati v klanjici. Prišlo je na uho policiji, ki je možkarja zaradi tega kaznovala. Možakar je obsodil svojo sosedo, da ga je naznanila. Sosedo je šla in je tožila možkarja, češ da je možkar s tem blatil njeno pošteno ime in čast. Sodnik je možkarja oprostil, sosedo je pa vložila priziv. Prizivni senat je razveljavil prvo sodbo in obsodil možkarja zaradi žaljenja časti. Možkar namreč ni mogel dokazati, da ga je sosedo ovađila. Očitek denuncianstva je pa poznjiv, in še posebno, ako očita sosedo tako dejanje. Dobro ime in čast sosedo čini, saj se je nobena sosedo ne bo več poudelala, saj se je mora vsa sosoka izobiti S človekom, ki denuncira, nima nihče rad opravlja, denuncianta se vsi boje.

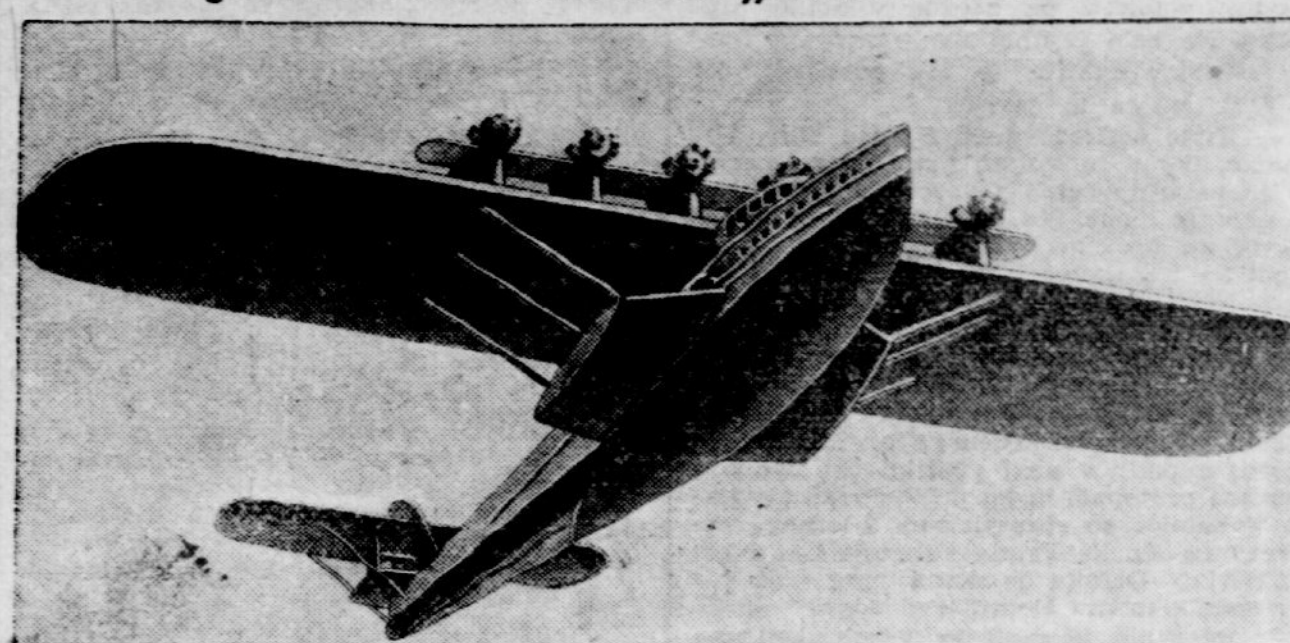
in slika življenje poljskega kmeta, ki se bori za svojo lastno zemljo. Režiser br. Grdina je pritegnil k sodelovanju najboljši moči našega odra in bodo nastopili pri predstavi v vlogi Filipine Doornove s. Merčunova, Petra Doorna, posetnika in jezovnega glavarja br. Grdina, Henrika Doorna, rečnega graditelja br. Galic, Jakoba Doorna br. Pajk, Renate Petrove žene, s. Vugova in Reinholda Ulrichsa br. Demšar. Vabimo sokolsko članstvo in prijatelje društva, da v velikem številu posetijo odprto predstavo in tako pokažejo svoje priznanje marljivim sokolskim igralcem. Vse cenjene obiskovalce vladno opozarjamo, da

bo pričetek točno ob 20. in ne bo po pričetku predstave nikomur dovoljen vstop v dvorano. Preskrbite si pravčasno vstopnice v predprodaji v Sokolskem domu na Glincah in pri br. Jelenčniku v Rožni dolini.

— Plenarna seja Celjske sokolske župe bo v nedeljo, 8. novembra ob pol desetih v zborovnici Celjske posojilnice v Narodnem domu v Celju. Na dnevnem redu je med drugim: poročila načelnstva in blagajnika, uprave župnega vestnika, poročilo o letošnjem župnem zletu, občni zbori društev in čet, sokolska Petrova petletka itd.

Rusija gradi orjaška letala

Novi zračni orjak „Josef Stalin“ bo znatno prekašal ponesrečeno veelelato „Maksim Gorki“

V fizikalnem zavodu ruske Akademije znanosti je bila onl dan skupna seja strosoferičnih komisij akademije in društva za obrambo proti letalom in strupenim plinom. Seji je predsedoval profesor Vavilov. Znani sovjetski letalec Kokkinaki je predaval o svojih izkušnjah na višinskih poletih. Izjavil je, da bodo ruski letalci novi rekord angleškega letalca Sweina gotovo prekosili. Za višinske polete je pa treba, da se izpopolnijo aparati za kisik, zlasti pa letalska obleka. Ugotovljeno je, da je višina 14 do 15 km skrajna meja človeka, ki leti brez skafandra v letalu brez hermetično zaprte kabine. Sovjetska letalska industrija mora začeti izdelovati najmodernejša aparate za kisik in letalske skafandre.

Važen dogodek v sovjetskem letalstvu bo dograditev eskadre velikih letal. Po katastrofi velikega letala »Maksim Gorki«, ki je strmoglavilo na tla predskanskim in pokropalo pod seboj 48 človeških življenj, je bilo

izdano geslo, da mora biti zgrajena za eno uničeno letalo cela eskadra novih. Osrednji aerodinamični zavod je ves čas pridno delal na izpopolnitvi tipa veelelata, tako da je zdaj v polnem razmahu gradnja 16 zračnih orjakov, od katerih bo vodilno letalo »Josef Stalin« v marsičem prekašalo svojega prednika »Maksima Gorkega«.

To letalo je še večje, dolgo je namreč 34,8 m, široko pa 61,8 m. Trup je visok skoraj 10 m. Šest mogočnih motorjev bo omogočalo temu zračnemu orjaku razvit veliki hitrost. V letalu »Josef Stalin« je prostora za 50 potnikov. Notranja oprema, ki je vzbujala že pri »Maksimu Gorkemu« občudovanje inozemskih strokovnjakov, je v novem letalu še popolnejša. Tudi v njem je poseben laboratorij, mala električna centrala, tiskarna itd. Čim bodo preizkušene vse novosti novega orjaškega letala, začne aerodinamični zavod z vsjo naglico delati na to, da bo čim prej dograjenih še ostalih 15 letal.

ni imela nobenega modernega sanatorija za tuberkulozne.

Posredno zatira tuberkulozo tudi višji življenjski nivo širokih krogov prebivalstva, izražen v dobrih stanovanjih in v dobri hrani. Anglija ima vse izgleda, da se lo tudi v bodoče uspešno bori proti tuberkulozi. Minister je izjavil, da je treba brez pogoja in v prvi vrsti pomagati vsem, ki so že tuberkulozni ali pa nagnjeni k tuberkulozi. Važno je tudi, da se pokonča vsa tuberkulozna goveja živina.

Stradivarijeve gosli za 4 dolarje

V newyorški bolnišnici je umrl siromah in pozbabilen Summer Healy, ki je bil pred leti znan po vsem svetu. Svojo popularnost si je zaslužil med drugim tudi s tem, da je kupil obubožanega francoskega markiza za štiri dolarje na prvi pogled navadne stare gosli. Ko jih je pa hotel čez nekaj časa prodati, je zvedel, da gre za dragocene pristne Stradivarijeve gosli in dobil je za njih 20.000 dolarjev. Čim lažje pa človek denar dobi, tem lažje ga navadno tudi zapravi in tako je bilo tudi v tem primeru. Healy je bil kmalu zopet brez denarja.

Njegovo življenje je bilo sploh burno in pestro. V mladih letih je delal kot delavec v neki pariški tovarni, ko je nepričakovano podedoval 10.000 dolarjev. Namestu domov v Ameriko je pa odpotoval v Monte Carlo, kjer je ves denar zalgal. Potem je vstopil v francosko tujsko legijo in ostal v nji sedem let. Ko je odločil vojaško sukno, se je vrnil v Ameriko, kjer je bil starinar, učitelj angleščine, natakar in cerkovnik. Večkrat je živel razkošno in brezskrbno.

Tuberkuloza v Angliji

V proslavo 22-letnice angleške narodne protituberkulozne lige je govoril v Londonu angleški minister narodnega zdravja Kingsley Wood o uspešnih preventivnih borbe proti tej nevarni bolezni. Lani je prvič število žrtev tuberkuloze padlo v Angliji in v Walesu pod 30.000, dočim se je v zadnjih 40 letih znižala umrljivost od 1915 na 687 na en milijon prebivalcev. Za te uspehe se mora Anglija zahvaliti v prvi vrsti modernim zdravstvenim metodam, mnogo je pa pomagala tudi preventivna propaganda. Da Anglesko ljudstvo je v splošnem zelo dobro poučeno o nevarnosti tuberkuloze. Ob koncu preteklega stoletja Anglija še

meni samemu vso kazen za krivdo, ki je ne nosim.

— Velja torej, vi se odrekate vsemu! Oustite tudi svoje načrte glede poroke s Klaro Arangeevo? Pozabljate boste na ta zakon, ki sem vam ga skozi dve leti zamažil iz glave.

— Nikakor ne, gospod! Bil sem pri gospodični Klari, pojasnil sem li svojo obupni položaj. Naj se zgodi karkoli, ona postane moja žena, to mi je pri segla.

— In vi mislite, da bo dala gospa Arangeeva svojemu vnukinjo navadnemu zemljaniu Gerdyju?

— Upam, gospod!

Se vedno mirni Albertov glas je razjezil grofa Commarina.

— In to-le naj bi bil moj sin? — je vzkliknil srdito. — Nikoli! Kakšna kri neki se pretaka po vaših žilah, gospod? Edino vaša častita mati bi lahko to povedala, seveda če sama ve.

— Gospod, — mu je posegel Albert v besedo s prečim glasom. — Gospod, tehtajte svoje besede! Ona je moja mati in to zadostuje. Sem njen sin, ne pa sodnik. Nihče ne sme vpričo mene govoriti o nji nič slabega, tega ne dovolim, gospod. Vam prepovedujem to še bolj, nego komurkoli drugemu.

Grof je moral res napeti vse sile, da se v silni jezi ni spozabl. Albertovo vedenje ga je spravilo iz ravnotežja. Kaj! On se proti, drzne si ugovarjati in celo groziti mu! Starec je planil pokonci in se pognal k sinu, kakor da ga hoče udariti.

— Proč! — je zakričal srdito. — proč! Poberite

no, pogosto je trpel tudi lakoto in pomanjkanje. Največji dogodek njegovega življenja je pa bil nakup Stradivarijevih gosli.

Kako se izpreminja ženska noga

Veliki mednarodni vselejem usnjarske in čevljarke industrije, ki ga prirede vsako leto ob tem času v Londonu, je imel letos zanimivo posebnost. V okviru vselejem je bil prirejen kongres, na katerem so prišli do besede ne samo zastopniki usnjarske industrije in vseh strok v zvezi z njo, temveč tudi zdravniki, somatologi in fiziologi. Eden izmed njih je opozoril zborovalce na to, kako se izpreminja oblika ženske noge. V mislih je imel seveda v prvi vrsti nogo Angležinje, ki jo je najlažje proučeval, vendar pa veljajo njegove ugotovitve v glavnem tudi za nas.

Razvoj ženske noge gre v ugodno smer. Moderna žena ima sicer večjo nogo, kakor jo je imela njena babica ali mati, toda njena noga je bolj zdrava in elastična. Čim bolj se razvija tudi med ženstvom sport, tem večja postaja ženska noga. Toda izgubila se skoraj povsem bolne ženske noge, kar visoko odtehta za eno številko večji čevljiček. Sicer se je pa izpremenil tudi okus. Najmanjša nožica ni več ideal ženske lepote. Lepo je to, kar je zdravo. Ženska noga se je tudi iz čisto estetičnega vidika izpopolnila. V glenku je vitkejša in v splošnem so njene poteze plemenitejše, ker je mišičevje bolj razvito. To je posledica razvoja turistične, nekaterih panog sporta in gimnastike. Ugodno vpliva na žensko nogo deloma tudi ples.

Blagodejno vpliva na žensko nogo kratek izprehod po travi ali pesku na bosu nogo ali pa v sandalih, kakor tudi zračna kopel ob lepem toplim vremenu. Angleški fiziolog priporoča ženskam čevlje, ki ne tišče, in ki sprotaj niso preveč ozki. Čevlji mora odgovarjati naravni obliki noge. Visoke pete utrjuje tkivo v sklepih členka, obtok krvi se zadržuje in vsa noga trpi. Izmed sportov škoduje nogam nogomet in hitrostni tek. K sreči je le malo žensk, ki se zanimajo za ti dve vrsti sporta.

Spomenik kmetici

Sir se izdeluje iz mleka in čeprav je torej njegova temeljna snov živalski proizvod, so pravi njegovi tvorci bakterije, kvasenje povzročajoči mikrobi, ki dajejo siru njegov karakteristični duh in okus. Tudi v zrelem siru je mnogo živih mikrobov. Vsak krmaj ima svoje mikrobe in torej tudi svoj poseben sir. Posebna plesen penicillium ima svoje izdroke, ki dajejo siru posebne lastnosti. Tudi roquefort ima svoj penicillium roqueforti, gorgonzola penicillium gorgonzole in camembert penicillium camemberti. Ta sir dobivamo iz Normandije.

Med francosko revolucijo leta 1791 je prišel baje k normandski kmetici Arelovi duhovnik in jo prosil, naj ga skrije pred revolucionarji. Kmetica se ga je usmili in iz hvalečnosti jo je duhovnik naučil izdelovati camembertske sir. V vasi Vunoutier, kjer je sir izdelovala, so ji postavili te dni spomenik. Camembert ima mnogo prijateljev in v Normandiji ga izdelajo na dan 250.000 kosov. Arelova je pač zaslužila spomenik, saj je mnogo koristila gospodarskemu napredku svoje domovine.

Veter vir energije

Velike elektrarne na veter so iz gospodarskega vidika mnogo boljše od modernih toplotnih in vodnih elektrarn. Veter je res neizčrpen vir energije in ruski inženjer Duclen pravi, da bi nudil pri pravilnem izkoriščanju energijo, ki prekaša po količini recimo v Rusijo šestkrat zaloge vseh drugih virov energije, tako mineralnega in lesnega kuriva kakor tudi vodne energije. Na izdelavi najmodernejših motorjev na veter v Rusiji marljivo delajo, na Krimu je že v obratu elektrarna na veter s kapaciteto 100 kilovatov pri hitrosti vetra 11 m v sekundi. V Kursku pa pravkar grade prvi model mogočene naprave na veter po načrtih izumitelja A. Ufinceva.

Najvažnejša lastnost teh motorjev je neznatna izprememba obratov, ki ne presega 4% pri naglih izpremembah hitrosti vetra. S tem je omogočeno izkoriščanje neizčrpane energije vetra za proizvodnjo trofaznega električnega toka. Seveda bo treba te naprave še izpopolniti, kar se bo zgodilo v prvi vrsti z izpopolnitvijo akumulacij iz vetra črpane energije. Sedaj načrti akumulacije so tehnično nepopolni in neekonomični.

EMILE GABORIAU ZAKONSKI IN NEZAKONSKI SIN ROMAN.

— Morda se boste jezili name, gospod, — je dejal otožno, — ker vam hočem iztrgati še to zadnjo iluzijo, toda tako pač mora biti. Ne udajajte se sanjam da poidje vse tako gladko, prebujenje bi bilo za vas prekruto. Videl sem Gerdyja oče in pravim vam, da ne spada med ljudi, ki se dajo zastrašiti. Če kdo, je on poln odločnosti. On je pravi vaš sin in njegov pogled kaže prav kakor vaš železno voljo, ki se da zlomiti, nikoli pa ne upogniti. Še zdaj slišim njegov od jezde drhteč glas, ko je govoril. Še zdaj vidim žareči ogenj njegovih oči. Ne, ta se ne bo pogajal. Hotel bo bodisi vse ali pa nič in ne morem reči, da bi ne ravnal prav. Če se boste upirali, vas napade brez vsakega pomisleka. V trdnem prepričanju, da je pravica na njegovi strani, navahi na vas v divji jezi, gnil vas bo od sodišča k sodišču in ustavi se šele po končanem porazu ali popolni zmigi.

Vajen popolne, skoraj mučne pokornosti svojega sina se je stari plemič čutil tej nepričakovani trdovratnosti.

— Kaj hočete doseči? — je vprašal.

— To, gospod, da bi zaničeval samega sebe, če bi vam ne prizanašal v največji stiski vaše staro-

sti. Vaše ime mi ne pripada, prevzeti hočem znova svoje. Sem vaš nezakonski sin, svoje mesto odstopim vašemu zakonskemu sinu. Dovolite mi, da se umaknem častno z občutkom prostovoljno izpolnjene dolžnosti. Dovolite, da mi ne bo treba čakati na razsodbo sodišča, ki bi me sramotno pognalo tja, kamor spadam.

— Kaj! — je vzkliknil grof ves iz sebe, — vi me zapuščate? Odkarate mi svojo podporo, obrnčate se proti meni, priznavate proti moji volji pravice onega drugega?

Albert se je priklonil. Bil je zares lep v svojem ganotju in trdnem sklepu.

— Moj sklep je nepreklicen, — je odgovoril, — nikoli ne bom privolil v to, da bi oropal vašega sina.

— Nesrečnež! Nehvaležni sin! — je vzkliknil grof.

— Da, zelo nesrečen sem, gospod, vi se mi pa še posmehujete, — je odgovoril Albert.

— Vi nesrečni? Po čigavi krivdi? Toda povejte mi, kako in od česa boste živeli? Nsem tako romantične narave, kakor izvolite domnevati gospod. Priznati moram, da sem se glede bodočnosti zanášal na vaše plemenito sroo. Bogati ste tako, da pol milijona frankov skoraj ne bo zmanjšalo vašega premoženja, a z dohodki od tega zneska bi živel mirno, če že ne srečno.

— Kaj pa če bi vam ne hotel dati tega denarja? — Poznam vas dovolj, da vem, da tega ne boste storili. Preveč ste pravični, da bi hoteli naprtiti